

fi d l j { k k o l o { k k d a j }

Plant Protection and Surveillance Unit,

fdVd 'ML= foHkx]

Department of Entomology,

MNI d k c j l o n s k e [k N f ' k f o n ; k i l B] v d k y k & 4 4 4 1 0 4 e - j k

Dr. Panjabrao Deshmukh Krishi Vidyapeeth, Akola-444 104, M.S.

~~~~~

fi d l j { k k l v y k k e t a j 2 0 2 1 }

QW/h dki %

xykchclMl vGh/fcxj gakekr fu; a .MP; kmik; ; kt uk

- 1- dik'kph 'koVph op.kh l a Y; kcjkcy yxp 'krkr tukojs fdok 'kG; k] ea; k pj.; kl kBh l kMkO; kr- Eg.kts R; k dik'kP; k >kMkoj vl YkY; k ckM] i kus b- [kmu Vldrhy vkf.k R; keGs; koj fdMhR; k voLFk vl Y; kl R; k u"V gkrhy-
- 2- 'krkrhy i ugkV; kps 'kMj ; a-konkjs dV djkosfdok mi VyY; k i jkV; kPk dV d: u l anh; [krkl kBh oki j djkok- i &gkV; kps<hx 'krkr rl p B oY; kl fdMd ckMkrhy vG; kps dkskr : i krj gkmu dksk rl p i Mmu jkgu i qhy gakekr i kntkkz ok<rls
- 3- i R; d xkok] dki % l adyu dms o thuhx QDVjhe/ks 15 rs 20 dkexdk l ki Gs 1/4MI d j rstu i ; 1/2 ykou nj vkBoM; kusi rakpk uk; ukV djok-l p .ksud kj fof'k"V dkykof/kr oM; k 1/4Y; g 1/2 cny0; k- thuhax@i Øh; k gkr vl yY; k i f l j ke/ks pkG.khr q osxG; k >kyY; k doMh dki d o vG; k oGkoGh u"V djko; k- doMh di k'khe/ksvG; k] R; kps dksk] nku ch; ke/ks l q r voLFkr vl YY; k vG; k ; kpk l qnk uk'k gkbzy o fg l d; k i qP; k fi <; k r; kj dj.; ki kd u ophr jkgu dki d fi di /nrhe/khy xykch ckM vG; kph l d; k deh gkbzy- thuhax/kj l adyu fdok l kBo.kpd dnrhy dki d @ l j dTP; k xathoj r kMi =h>kdoh- R; k m?kM; k BsÅ u; s
- 4- dki d myaxokMh >kyY; k 'krkr [kky ukxj.kh djkoh Eg.kts i rakps tfeuhrhy dksk mlugkusfdok i {kkpsHk{k gksÅ u u"V gkrhy-

eD; lojhy uolu y"djhvGh%

Hkkjrke/ksq; k vGhph ukn i Fkep rkfeyukMno duk/d egkj k"Vkr ; k jkT; kr >kyh- g; k vGhpk i knhkkz i ked; kusdk; hd ok<hp; k voLFkr gkrks rjh 'ksrdjh cakuh vki Y; k edk fi dkpsl oqk.k d: u i knhkkz vk<GY; kl ¼5 VDdsi knhkkz xLr >kM% Rojhr fu; æ.kkpsmi k; ; kst kor-

ftoup0%; k vGhph mlGkG; kr 30 fnol kr , d fi <h i wkzgsr vl u v[kM [kkn; feGKY; kl 3 rs4 fi <; k fofo/k ouLi rhoj i wkzgsr 'kdrkr-

vMh v/kz xskykdj vl u i kukoj , dk l egkr 100 rs200 vMh nrs , d eknh l jk l 1500 rj egRre 2000 vMh nsÅ 'kdrs vMh l egg d l kG o jk[kMh@ Hkj; k jxkP; k yo fdok eÅ d l kus >kdysys vl rkr- vMh ns; kpk dkyko/kh mlGkG; kr QDr 2 rs3 fnol kpk vl rks

vGh% i qkzok >ky; k vGhpsr kMkoj i ka; jD; k jxkpsmyV; k ok; ^Y* vdkjps fplg vl rs rj i k/P; k vkB0; k l xewoj plokukr Qqjh xky xMn fdok gyD; k jxkpskj fBi ds vl rkr- fnol k vGh yi u jkgrs mlGkG; kr vGh voLFkk 14 fnol kph rj fgogG; kr fdok FkM okrkoy .kk rh 30 fnol ki ; r vl q'kdrs

dk% dksk gspdkd.kk&; k ri dhjh jxkpsvl rkr- rs l keU; r%2 rs8 l eh [kky tfeuhr vl rkr- vGh Lor% Hkkrh vMkdrh] ekhrps d.k o jskhe /kxk , d= d: u l sy dksr; kj djrs mlGkG; kr dksk voLFkk 8 rs9 fnol kph vl u vrh FkM okrkoy .kk rh 20 rs30 fnol kph l qnk jkgw' kdrs

i% ujke/ks l ekjpsi d kkoj jk[kMh o ri dhjh jxkP; k NVk vl u Vkdkyk o e/; Hkxkt oG f=dksk i ka; js fBi ds vl rkr- ekne/ks l ekjpsi d k ujki s k deh fplgkdr vl rkr- rs , d l eku jk[kMh ri dhjh jxkpsvl u R; koj jk[kMh o ri dhjh jxkpsfBi ds vl rkr- ekxhy nklgh i d k ekgd pangh i ka; js vl u R; koj vk[kM xMn jxkph fdukj vl rs i s fu'kkoy vl u m".k o neV okrkoy .kk rs [kj p l f0; vl rkr- eknh l keU; r% cgrkak vMh i fgY; k pkj rs i kp fnol kP; k dkyko/khr nrs i rak voLFkk l jk l 10 fnol kph vl u rh 7 rs21 fnol ki ; r vl q'kdrs

[kn; ouLirh% gh fdM cghk{kh; vl u 80 i s k tLr ouLi rhoj vki yh miftfodk djrs i jar xoroxh; fi dsgs; k fdMhps l okr vkoMrs [kkn; vkgs fg fdMh l okr tLr edk] e/kwedk] Tokjh ; koj miftfodk djrkak vk<Gw ; rs gjkGh] fl xMk [dki w] jku eFkh] edk] vk] cktjh] ovk.kk] /kku] Tokjh] 'kqjchV] l qku xkl] l s kchu] Å l] rak[kqoxgw ; koj okjokj i knhkkz gkrks- Hkkt hi kY; ke/ksQDr e/kwED; koj fu; fer i knhkkz vl rks i jarqbrj Hkkt hi kyk] QG fi dke/ks l s] vxij] l æk] i i bZ i hp] LVkjh o brj Qyfi dkpsd/khd/kh upl ku djrs

upl ku% vG; k i kus [kkÅu fi dkpsupl ku djrkr- upR; kp vM; krp ckgj vky; k vG; k i kukpk fgjok i ki mk [kkrkr- R; keGs i kuyk i ka; js pès i Mrkr- nq U; k rs fr l U; k voLFkrhy vG; k i kuyk fNns djrkr-

i kukP; k dMk [kkrr- vG; k eD; kP; k i kK; ke/ks jkgu i kuyk fNns djrr- R; keGs i kK; kruu ckgj vkyY; k i kuko , dk jskr , dl eku fNnsfnl rkr- l oL k/kj.k , dk >kMkoj , d fdok nku vG; k jkgrkr] dkj.k R; k toG vKY; kl , dedkau [kkrr-tuh i kusek; k i ek.kkr i .kghu gkAu i kukP; k QDr e/; f'kjk o o >kMkps e[; [kM f'KYd jkgrs >kM QkVY; kl kj [ks fnl rs i kæk /kj.; kph l q okrhph voLFk i kntkzkl deh cGh i Mrj e/; e i kæsvOLFk R; ki sKk tkLr rj m' khjk i kæsvOLFk vGhyk l okr tkLr cGh i Mrs vGh dkgh oGk d.kl kP; k cktupsvoj .kkyk fNnzd: u nk.ls [kkrS

O; oLFki u%

- lkrakoj i kGr Bø.; kl kBh i zdk' l ki Gso dkexalk l ki G; kpk oki j djkok-
- dkexalk l ki Gsfi dK; k ?kj kP; k mphcjkj i k/kk; kusi kæs/kkj .k voLFkr ykokos
- dkexalk l ki G; ke/khy i rakph l a[; k R; k Hkxkrhy i rakph ?kurk n' kfor ul u] i rak vkgr dh ukgh ; kph ekfgrh nrs
- Vt; dkskek iztkrh] Vsyekul jed ; k i jki thoh fdVdkps , djh 50 gtkj vMh ; ki ek.ls 'krkr l kMkos R; kurj 4 rs5 fno l ki ; r jkl k; fud fdVduk' kdkph Qokj .kh d: u; s
- i rak l ki G; ke/ks; sks l q >kysdh fdMhpsvMh i at o vG; kP; k i kntkzkl kBh fi dkpsRojhr l oLk.k l q djkos o vkBoM; kruu nku oGk l oLk.k djkos ; kl kBh 'krke/khy i kp fBdk.kps eD; kps 20 >kMs fdok 10 fBdk.kps 10 >kMj 'krkps i fruh/khRo djrhy v' kh fuoMkohr- i kntkzkl xLr >kMkps i ek.k VDD dk.; kl , o<sueps i jsl s vkgr- i jarqirh >kM vG; kph l a[; k dk.; kl kBh >kMkP; k uetj; kph l a[; k ok<okoh ykxsy-
- yodj i Do gskk; k ok.kkph fuoM d: u yodj i jskh djkoh o ; kpk xko fdok foHkxh; i krGhoj voye djkok-
- fi dkph dk.kh oGoj d: u fi dkph urjP; k gakekr ekB; k i ek.kkoj i kntkzkl kru l lkd gkÅ 'kdrs
- [kxy ulaxj .kh djkoh-
- e/kueD; kP; k i frdkj d ok.kkph fuoM djkoh-
- cW hyl Fkjht h/ hl fdok ukejh; k jhyS fdok es/kjk; >h; e vMh l ksyh ; k tsod fdVduk' kdk; k l q kX; oki j djkok
- **jkl k; fud fdVduk' kdkph koki j%**
  - vGh i kK; ke/ks miftohdk djhr vl Y; keGs jkl k; fud fdVduk' kdkph tkLr ?kuQGkP; k Qokj .kh ¼uW l W½ i a k}kjs Qokj .kh dY; kl Qokj .kps nko.k i kK; kr tkAu fu; æ.k feGrS
  - fdMh l kBh fu; fer l oLk.k djkos l oLk.k kvarh l jkl jh 5 VDds i kntkzkl xLr >kMs vk<GY; kl 10 fyVj i k.; kr fel Guu [kkyhy jkl k; fud fdVduk' kdkph Qokj .kh djkoh-
  - [kkyhy fdVduk' kds dnh; fdVduk' kd ckMkZus ; k o"khP; k gakekdjhrk uohu y" djh vGh ¼QkVY vkebe½ P; k fu; æ.kkl kBh f' kQkj l 'khr dsyhy vkgr-

- vGh i k; ke/ks miftohdk djhr vl Y; keGs jkl k; fud fdVduk'kdkph tkLr ?kuQGK; k Qokj.kh %uW I V ½ i a k }kjsQokj.kh dY; kl Qokj.khpsnto.k i k; kr tkÅu fu; æ.k feGrs
- Qokj.kh k Bh Dykj VVfuyhi tsy 9-3 VDdsi dkgh \$ Y; M k l k; gyskFku 4-6 VDds>M l h i dkgh 5 feyh fdok fLi us/kj ke 11-7 VDds, l l h i dkgh]5-12 feyh fdok Dykj VVfuyhi tsy 18-5 VDds i dkgh, l l h] 4-32 feyh fdok bekeDVhu cbl>ks V 5 VDds, l t h] 8 x l e fdok bekeDVhu cbl>ks V 5 VDds\$ Y; Q u j k l l 40 VDdsMCY; q t h] 1-6 x l e fdok Fkk; k s M d k c l 75 VDdsMCY; q h] 20 x l e fdok uksgkY; g k l l 5-25 VDds\$ bekeDVhu cbl>ks V 0-9 VDdsi dkgh, l l h] 30 feyh i fr 10 fyVj i k.; kr fel Guu Qokj.kh djkoh-
- x l k r s j s l e v o l F k ¼ m x o . k u r j 8 v l B o l l s %
; k v o l F k r j k l k; fud fdVduk'kdkp k o k i j f d Q k; r ' k h j u k g h - E g . k u e k B; k v G; k o B k k O; k-

xgvi%

xgvi dojhy ek; kps, dkRed 0; oLFki u %

mi k; ; k s t u k % e k o k f d M h p h v k f F k d u p l k u i k r G h E g . k t s l k / k j . k i . k s n g k e k o k f d M ¼ f i y e i k s ½ i f r > k M f d o k Q v o k f n l Y; k u r j m i k; ; k s t u k R o j h r g k r h ?; k O; k r - ' k r k e /; s f i o G s f p d V l k i G s p k o k i j d j k o k d h T; k e G s ' k r k r i d k v l y s h e k o k f d M m l r k a u k ; k d k M z y k f p d V y s h f n l u ; r k r R; k e G s f d M f u; æ . k k l k B h o m i k; ; k s t u k ? k s; k l k B h e k o k f d M h p k i k n t h k k z v k i Y; k ' k r k r > k y s y k v k g s g s ' k r d l u ; k a u k l g t B j f o r k ; r s i j . k h d j r v k l r k a u k i j . k h i p h z v k o t u f c; k.; k y k c h t i f d z k d : u i j . k h d j k o h f d R; k e G s x g v i f i d k p; k l j o k r t p; k o k < t p; k 50 r s 60 f n o l k i ; r e k o k f d M h p k i k n t h k k z g k r u k g h - i j . k h i p h z f c; k.; k y k F k k; k s e F k k D > k e 35 V D d s 7 - 5 f e y h i f r 10 f d y k s i æ . k s c h t i f d z k d j k o h - t s o d m i k; k æ /; s o g V h l i y h v e y d u h f d o k e s V l l g f > v e v l u l k s y h 40 x l e i f r 10 f y V j i k.; k r u 10 r s 15 f n o l k p s v a r j k u s n k u o G k Q o k j . k h d j k o h - c h t i f d z k o t s o d m i k; ; k s t u k d : u g h f d M f u; f = r g k r u l s y r j x j t s i æ . k s j k l k; f u d m i k; ; k s t u k d j k o h o R; k e /; s F k k; k s e F k k D > k e 25 V D d s 1 x l e i f r 10 f y V j i k.; k r u Q o k j . k h d j k o h f d o k f d o u k y Q k W 25 V D d s i d k g h b l h 15 f e y h i f r 10 f y V j i k.; k r f e l G u u Q o k j . k h d j k o h -

Hkpe%

Hkpekoj fdMh; k fu; æ . k k l k B h y { k . k h; i k n t h k k z v l Y; k l [k y h y f d V d u k ' k d k p h i f r 10 f y V j i k.; k r f e l G u u Q o k j . k h d j k o h

- i l u s i k l j . k u ; k v G h M V k e F k u 2-8 VDdsi dkgh 10 fe-yh
- Yky d l i G v G h % M k; Dykj Ogk 76 VDdsi dkgh 9-4 fe-yh fdok fdok fdouky Qk W 1-5 VDdsHk p V h 23-3 fdyksgs i æ . k s Q o k j . k h d j k o h -
- Ekoko r M r M s b e f e M k D y k s i M 17-8 VDds2-0 rs2-5 feyh

- **ikusik[kj .kk] k vGh rMrMsO QyfdMs yMk I k; gWkFku 5 VDdsi dkg 4-0 rs6-0**
fe-yh fdok fdoukyQKW 25 VDdsi dkg 28 fe-yh fdok fdok fdoukyQKW 1-5 VDds
HkpVh 23-3 fdykogs i zek.ksQokj .kh djkoh-
- **rak[iph ikus[kk.kjh vGh] fFkky 40 VDds15 rs17 xte fdok fdoukyQKW 20**
VDds, Q 25 rs35-5 fe-yh

I a-k%

fonHkkz I a; kph ykxom i ket[; kusvejkorho ukxi j ftYg; kr vkf.k R; ki kbki kB o/kk[
; orekG] cy<k.kk] vdyk o okf'ke ftYg; kr dsh trs I a; kyk o"kkzru fru oGk
Eg.kts t p & t y S 1/2 x 1/2] vKDVkj & ukGkj 1/2 gLr 1/2 vkf.k tkuskjh & Qcpkjhe/ks 1/2 vkch; k 1/2
uorhcgkj ; rks I a-k fidkp; k cgkkoj ekok] I hyk] dkGh@i ka:jh ek'kh] dkGh] i kus
i ks[kj .kkjh vGh] i kus [kk.kjh vGh bR; knh fdMhpok deh tkLr i zek.kkr i knhkkz gkr vl rks
Eg.ku fdMhpsfu; fer I o k.k d: u oGhp [kkyhy mi k; ; kst uk djko; k-

I a:lojhy fdMP; kfu; a.kk kbhfdMhpok i knhkkz fnl rkp i fr 10 fyVj ik.; kr fel Gu [kyhy
fdVduk'kdphQokj.khdjloh- vlo'; drud kj nq jhQokj.kh10 fnoI p; kvzjksdjloh

- **ikusik[kj.kjh vGh %dkck[; jkk 3 VDdsnkuskj 50 fdyks i rh gDVj [kk&kat oG**
tfeuhr vkykok vl rkuk fel Gu n; kosfdok bfeMkDyksi M 17-8 VDds1-5 rs2-0
feyh
- **I k; V1 fl yk%Fkk; kkkFkkD>ke 25 VDdsHkpVh 1 xte-**
- **elok %Mk; eFks 1/30 VDdsi dkg 10 fe-fy- fdok Mk; QFkjkk 50 VDdsMcy; q h 20**
xte fdok feffky fMeWkk 25 VDdsi dkg 8 fe-yh fdok Dykj i k; jhQKW 20 VDds
10&20 feyh
- **dkGhMk; dkQW 18-5 VDds27 fe-yh- fdok ekusk/kkQKW 36 VDds10 rs20**
feyh
- **fiB; k<du %gVh yh; e ydVh 1-15 VDdsHkpVh 50 xte**

vkak%

1- vkak; kpsckkjkoj jI 'kks'kd fdMhpok rI p Hkj h jkskpk i knhkkz gkr vl rks jI 'kks'kd fdMh
e/; s rMrMs QyfdMs o dkGh ; k i zek uk udI kudkj d fdMh vkgr- R; kps i knhkkzkeGs

Qy/kkj.koj foi jhr i fj.kke gkrks ; k fdMhā kl uu l j {k.k dj.; kpsn"Vhusekqkj kph fu; fer i kg.kh d: u jl 'kkskd fdMhoj tx.kkjs fe= fdVd t l s eW/kMk] dk; l kī k] i kFKZuk fdVd]dkrhu ; kpk l ekosk gkrks gsfe= fdVd rM/M] ekok rl p brj fdMhph l ā; k deh dj.; kr eksykps; ksnku nrkr R; keGsgs i jHk{k d dk; āke l ā; r vk<GY; kl jkl k; fud fdVduk'kd kph Qokj .kh V kGkoh-

- 1- ekqkj koj rM/M; kpk y{k.kh; i ek.kkr i kntkkō vl sy o jkl k; fud fdVduk'kd k; k Qokj.khph Qkj p vko'; drk vl sy v'kk i fjLFkrhr fu; æ.kkl kBh cij kQshu 25 VDds i dkgh 10 fe-yh] M/VkeFkhu 2-8 VDds i dkgh 5 fe-yh-] bfeMkDykī M 17-8 VDds i dkgh 4 fe-yh-] yMk l k; gW/kFkhu 5 VDds i dkgh 5 fe-yh-] feFkkōy fMev/kW 25 VDds i dkgh 10 fe-yh-] Mk; eFkks V 30 VDds i dkgh 16-5 fe-yh-] rl p dkGh ; k fdMhP; k fu; æ.kkl kBh ekukd k/kQkM 36 VDds i dkgh 30 fe-yh-; k i s dh dks kR; kgh , dk fdVduk'kd kph 10 fyVj i k.; kr fel Gw gs nto.k [kM/koj] Qokj koj] 'kM; koj vkf.k fo'kkr% ekqkj koj Qokj kos vko'; drk Hkkl Y; kl i fgY; k Qokj.kh urj 15 fno l kP; k varj kusnd jh Qokj.kh dj koh-
- 2- vlcck cksr QGek'kP; k mi nōkeGsgskkj xG Fkcofo.; kl kBh cxtP; kr feFkkōy ; qtsukW; k l ā ydkpk mi ; kx dj.; kr vkysy QGek'kh l ki Gsv/kau e/kau ykoY; kl c&; kp i ek.kkr QG xG deh gks; kl enr gksr

dkh%

- l kM] ekok o l ādeh ; k fdMhP; k fu; æ.kkl kBh vko'kDru d kj dkckk]; jkkl 3 VDds nkunkj vup[es33-30] 166 o 50 xM i fr >M [kMkat oG tfeuhr vksykok vl rkaik ekrhr fel Gw; kos

fejph%

- fejph fi dkojhy QyfdMso dkGhPs , dkRed 0; oLFki .k dj .ks xj tPk vkgs dtysys 'ksk[kr fdok l ānz [krkpk i pZ e'kkx rhi pZ f'kQkj'khu d kj vkotū okij dj kok-u= [krkpk vokLro okij d: u; s rl p fid nkVw nm u; s l j l dV jkl k; ufd fdVduk'kd kpk rl p , dp , djkl k; ufd fdVduk'kd k; k Qokj.; k u djrk 5 VDds fuokGh vdZ kpk vkyVuu i kyVuu okij dj kok Eg.kts jkl k; ufd fdVduk'kd keG vi s{kr fu; æ.k feGsy o ; k fdMhpk mnad gkskkj ukgh- nku Qokj.khe/khy varj usgeh

12 rs15 fnoI BkosQokj.kP; k vxknjP; k fno'kh fejphph rkm.kh djkoh-Qokj.; kl kBh vko'kDrud kj bekeDVhu ch>ks V 5 VDdsnk.knkj 4 xte] bffk; klu 50 VDds30 feyh] yMk I k; gWykFku 5 VDds6 feyh] Qsui ki Wku 30 VDds3-5 feyh i rh 10 fy- i k.kh fdok brj f'kQkj'khr jkl k; ufd fdVduk'kdok oki j djkok-

- fejph fi dkojhy i ka&; k ek'kP; k fu; æ.kkl kBh vko'kDrud kj i k; jhi kD>hQsui 5 VDds + Qsui ki Wku 15 VDds 10 feyh fdok Qsui ki Wku 30 VDds3-5 feyh i rh 10 fyVj i k.; kr fel Guu vko'; dri æk.kS Qokj.; k djko; k- , dp , d fdVduk'kd u oki jrk i R; dsQokj.khyk osGsfVduk'kd oki jkos

olaks%

- **okk; kojhy 'kk o QGs ikkj.kjh vGhps , dRed 0; oLFki.k dj.kS xjtBk vkgs dtyys 'sk[kr fdok I anz [krkpok i pZ e'kkxrh i pZ f'kQkj'khuo kj vko'tu oki j djkok-u= [krkpok vokLro oki j d: u; srl p fi d nkVwnn u; s i knkkzbxLr 'kmsnj vkBoM; kus [khuu rl pfdMd okas i R; d opuP; k oGh vGhl ghr u"V djkos fdok tfeuhr [kly xkVkos rs/k&; koj Qdhu; svU; Fkk R; krhy vG; k vki yh mi ftohdk i qkz d: u fi dkojhy fdMhpk i knkkz ok<rtsl jI dV jkl k; ufd fdVduk'kdok rl p , dp , d fdVduk'kdok; k Qokj.; k u djrk fue fdVduk'kdok ¼5 VDdsfuckGh vdZfdok vWjSDVu 300 i hi h, e 50 feyh fdok vWjSDVu 10000 i hi h, e 30 feyh½ o tfoed fdVduk'kdok ¼e/vk; >h; e vluI kfy 1VDdk Mgywi h 50xæ½ i fr 10 yh i k.kh ; kpk vkyVuu i kyVuu oki j djkok Eg.ktsjkl k; ufd fdVduk'kdokGs vi f{kr fu; æ.k feGsy o ; k fdMhpk mnd gskkj ukgh- nku Qokj.khe/khy varj ugeh 12 rs15 fnoI BkosQokj.kP; kvxknjP; k fno'kh okk; kph rkm.kh djkoh-; k jkl k; fud fdVduk'kdokk 'kD; rki j fi d gakekr QDr , dp osoki j djkok DykjWluhyhi ksy 18- 50 VDds4 feyh fdok I k; i jeFku 25 VDds] 4 feyh fdok bekeDVhu ch>ks V 5 VDds nk.knkj 4-0 xte fdok MYVkeFku 2-8 VDds i okgh 10 feyh fdok yMk I k; gWykeFku 5 bl h@4-9 I h, I VDds i okgh 6 feyh fdok chVkl k; ¶yiflu 8-49+ bfeMkDykfi M 19-8 vkMh 3-5 rs4-0 feyh-**

गणतः

- गणतः वगः गणतः {kh fdM vI wu fgpk i knMkkz di k'kh] I ks kchu] Tokjh] ml] Hkbeq] dknk b fi dkoj gkn 'kdrks i knMkkz xLr > kMkph i kus fi oGh i Mwu I pdrkr- v' kh > kMs vk < GY; kl mi Mwu eGs djr Mysy vkgr dk\ rh i gkoh rI p mi Mysy; k > kMk [kkyhy 2 rs 3 bp [ksy ekrhr गणतः vG; k vkgr dk\ rs 'ks/ko; k] vG; k fnI Y; kl o y {k.kh; i knMkkz vI Y; kl fu; . kkl k Bh fi dkuq kj [kkyhy fdVduk' kdkpk oki j djkok-
- Hkbeq % dkck; jkM 3 VDds nkuskj 33-30 fdyks fdok Qkj 10 VDds nkuskj 25 fdYks i rh gDVj [kkMkat oG tfeuhr vksykok vI rkauk ekrhr fel Gwn; kos fdok Dykj i k; jhQKW 20 bI h] 11-25&22-50 feyh i fr 10 fyVj i k.; kr fel Guw Qokj .kh djkoh
- Qp chu % dkck; jkM 3 VDds nkuskj 23-30 fdyks i rh gDVj [kkMkat oG tfeuhr vksykok vI rkauk ekrhr fel Gwn; koj
- ml % fQi kchy 40 VDds+ bfeMDyksi M 40 VDds nkuskj 5 x 10 fyVj i k.; kr ?ksAu nto.k [kkMkat oG Vkdkos
- dknk % Dykj i k; jhQKW 20 VDds i dkg 50 feyh 10 fyVj i k.; kr ?ksAu nto.k [kkMkat oG Vkdkos

रब्बी/उन्हाळी सोयाबीन उत्पादन घेतांना घ्यावयाची काळजी

- सोयाबीन पिकाच्या रोप अवस्थेत खोड माशीचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी बियाण्याला थायोमीथाक्साम ३० एफ.एस @ १० मिली प्रती किलो बियाणे पेरणीचे आधी बीजप्रक्रिया करावी. बीज प्रक्रियेमुळे मावा, पांढरी माशी, तुडतुडे व फूलकिडे पासून सुद्धा नियंत्रण करण्यास मदत होते.
- रबी सोयाबीन पिकात रसशोषक किडींपैकी पांढरी माशीचा प्रादुर्भाव वाढल्यास पिवळा मोझाईक व्हायरस येण्याची संभावना जास्त असते तसेच मावा, तुडतुडे यांचा प्रादुर्भाव वाढल्यास केंद्रीय कीटकनाशक मंडळाद्वारे शिफारस केलेल्या कीटकनाशकांचा गरजेनुसार वापर करावा.
- सोयाबीन पिकाच्या उगवणी नंतर १० ते १५ दिवसांनी पिवळे चिकट सापळे १४ X ३० सेंमी आकाराचे किंवा तत्सम आकाराचे हेक्टरी किमान १६० या प्रमाणे लावावीत.
- पेरणीनंतर २० ते २५ दिवसांनी ५ टक्के निंबोळी अर्काची फवारणी करावी.

- खोडमाशी, उंटअळी व तंबाखू पाने खाणारी अळीच्या व्यवस्थापनाकरिता लेबल क्लेम शिफारशीत इंडोक्साकार्ब १५.८ ई.सी. @ ६.७ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून वापर करावा.
- खोडमाशी, चक्री भुंगा व उंटअळीच्या व्यवस्थापणासाठी लेबल क्लेम थायोमीथाक्साम १२.६ टक्के + लम्बडा सायहलोथ्रिन ९.५ टक्के झे. सी. @ २.५ मिली किंवा क्लोरंट्रानिलीप्रोल १८.५ एस.सी. @ ३ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणीसाठी वापर केला असता विषाणूवाहक मावा व पांढरी माशी यांचे सुद्धा उत्तम व्यवस्थापन करण्यास मदत होते.

- 1- fVlK% oj Qokj .khl kBh fnysys fdVduk'kdks iæk.k l k/; k iãkl kBh v l u i koj iãkl kBh gs iæk.k rhuiV djkos
- 2- ojhy ekghrh dksR; kgh 'kkl dh; vFkok dk; ns khj ckctã kBh oki jrk ; skkj ukgh
- 3- iæ{k fdMæcr l fp= eFgrh fon; kiBPls l drLFkG <http://www.pdkv.ac.in/fdMph>
xq fdYyh oj mi yC/k v l gs
- 4- vf/kd eFgrhl kBh i R; {k Lhi dZdjok

Eh[; fi d l j {k k vf / kd kj h
fi d l j {k ko l o k k d a j
fdVd'ML= foHkx]
M i a n s d' fo-] vdlyk

foHkx iæ{k
fdVd'ML= foHkx]
M i a n s d' fo-] vdlyk

bÿy : cppoppsu@pdkv.ac.in
l y 09657725697